

Poletja smo se vsi veselili. Toda, da bo tako vroče, kot je zadnje dni, menda ni nihče pričakoval. Vsak si želi pomagati in si gasiti žejo, kot pač ve in zna. Ljudje najbolj segajo, seveda, po pivu. Toda prav piva zadnje dni edaj bolj primanjkuje. Zlasti so prizadeti nekateri turistični kraji na Gorenjskem, kot Bled in Bohinj, kjer že nekaj dni ni dobiti te pijače.

Zato smo povprašali komercialnega direktorja Pivovarne »Union« v Ljubljani, ki nam je dejal: »Letošnja potrošnja piva je, da se tako izrazim, abnormalna. Toliko piva kot letos, še nikoli nismo prodali in kot vi-

dite, ga še vedno primanjkuje. Odjem se je tako povečal, da se postale naše kapacitete premajhne. To se je zdalo prvič po osvoboditvi. Medtem ko smo prejšnja leto prodali v sezoni mesečno okoli 9000 hektolitrov, prodamo sedaj okoli 20.000 hektolitrov piva. In še vedno ne moremo zadostiti povpraševanju. Bolj kot kdaj doslej se je pokazala potreba po obnovi in razširilvi naših obratov. — Položaj je pač tak, da trenutno ne moremo odpomoći...«

Glede piva so torej objektivne težave. Vendar bi glede preskrbe, nemimo, le morali dati prednost turističnim krajem...

V Kranju že nekaj tednov primanj-

kuje vode, zlasti na Zlatem polju pričeve le v malenkostnih količinah zvezčer in zjutraj, v Stražišču je pa že nekaj dni sploh nimajo...«

V podjetju »Vodovod« so nam dejali: »Vode je v zajetju dovolj, vendor po cevih od Tupalič do Kranja ne prideka v takih količinah kot običajno. Kaže, da so nekje cevi popustile in da voda odteka nekam drugam. Zato je naša posebna komisija že teden dni na terenu in skuša ugotoviti napako. Dokler ne bo napaka popravljena, bodo v preskrbi z vodo še vedno precejšnje motnje.«

L. A.

AKTUALNO Vprašanje

TRIUMF „PUCHOV“

Samo 18 tekmovalcev - Leon Pintar prvak letošnjih jezerskih dirk

Jezerško, 7. julija — Kanjon

Kokre, ki se vije v podnožju Grintovca, je že na vse zgodaj pozdravilo vroče sonce. Ze ob 6. uri zjutraj so šli proti Jezerskemu turistu na motorjih, koleh in tudi pešci, skratka vsi, ki so si želeli ogledati gorske moto dirke. Tokrat so bile moto dirke na Jezerskem še toliko bolj mikavne, ker je šlo za republiško prvenstvo v posameznih kategorijah. Naslove republiških prvakov so dosegli dirkači v vseh kategorijah, razen v 500 ccm, ker je bilo premalo tekmovalcev.

LICAN IZ KAMNIKA IMA SMOLO

Tekmovalci so prišli na Jezerško že v soboto popoldne. Takoj so preizkusili progo. Nekomu je šlo bolje, drugemu slabše. Toda Ličan, ki sodi med najboljše tekmovalce s priklico je imel tudi tokrat smolo, ki se ga drži, kot pravi, že dolgo časa. Na treningu je strgal

verigo. Tudi danes, ko jo je že popravil, mu je na istem ovinku spet počila, tako da ni prišel na cilj. Vendar je kljub temu osvojil prvo mesto, ker ni bilo drugih tekmovalcev in ker se mu je prva vožnja štela v ocenjevanje. Prav zaradi tega pa je morda izgubil prehodni pokal.

PINTAR OSVOJIL POKAL

Ceprav je današnjemu slavljencu Pintarju (AMD Tomos, Koper) 2 uri pred startom razneslo motor, je na drugem izposojenem motorju osvojil absolutno prvo mesto gorskih dirk na Jezerskem in tudi prehodni pokal. Pintar je vozil najbolj drzno in najbolj sigurno. Minogue povedano, Pintar je gorenjski rojek, star 25 let in je doma iz Hrastja pri Kranju. Za bralce Glasa Gorenjske je dal po tekmovaljanju naslednjo izjavvo:

»Če bom še živ in zdrav se bom še udeležil moto dirk na Jezerskem. Vesel sem, da sem zmagal v domačem kraju, ker se me sicer vedno drži smola.

Danes se je izkazalo, da so motorji Tomos Puch za gorske dirke najboljši.«

ORGANIZACIJA DOBRA — UDELEŽBA SLABA

Na današnjih dirkah na Jezerskem so se gostinci izkazali, medtem ko organizatorjem ni šlo najbolje od rok. Prijavilo se je le 18 tekmovalcev za vse kategorije motorjev.

Toda kljub slabim udeležbi tekmovalcev se je danes zbral ob proggi nad 2000 gledalcev, ki nad prireditvijo niso bili kdo ve kako razočaran. Drugo leto bi bilo želeti, da bi organizatorji zagotovili kakovostno udeležbo dirkačev, ker postajajo gledalci vedno bolj zahtevni.

Rezultati: motorji 125 ccm 1. Milan Cibašek (Tomos) 2,33,2; 2. Mladen Čerč (Tomos) 3,24,3; motorji 175 ccm 1. Leon Pintar (Tomos) 3,26,2; 2. Mladen Čerč (Tomos) 3,26,4; motorji 250 ccm 1. Leon Pintar (Tomos) 3,18,2; 2. Lado Podberščak (Ljubljana) 3,29,00; motorji 500 ccm 1. Slavko Suša (Kranj) 3,39; 2. Karl Groščič (Kranj) 3,51; 3. Miro Golobič (Kranj) 3,51,4.

I. A.

TRIGLAV : PARTIZAN SKOFJA LOKA za pokal maršala Titu

3 : 0 (0 : 0)

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETNO X. — ST. 53 — CENA DIN 10.—

Dan borca
v Žabnici

KMETIJSKA ZADRUGA

MORA POSTATI JEDRO SOCIALISTIČNIH ODNOsov
NA VASI

S PRVE SEJE OKRAJNEGA SVETA ZA KMETIJSTVO

Zabnica, 4. julija — Ze nekaj dni pred samim praznikom je bila Zabnica svečano okrašena. Visoki mlaji so se videli daleč naokoli. Pred praznikom, včeraj zvečer, so gostovali v Zabnici člani Prešernovega gledališča, ki so prikazali dramatizirano borbo v Rovtu, ki jo je po pripovedovanju Ivana Bertončija-Johana dramatiziral Ivan Fugina. Danes zjutraj pa se je osrednje svečanosti v Zabnici udeležilo nad 1000 ljudi.

Dopoldne je predsednik občinskega odbora ZB Kranj Franc Koželj-Vanjo podelil najboljši strelski družini v kranjski občini prehodni pokal občinskega odbora ZB Kranj. V tekmovaljanju za ta pokal je zmagala strelska družina »Stane Kavčič« s Primskovega.

Strelski družini »Franc Mrak« iz Preddelj in kranjska strelska družina ter najboljši posamezniki pa so dobili diplome in pohvale. Hkrati je bila danes v Zabnici tudi velika manifestacija obvezniških predvojaških vzgojev kranjske občine. Ko so bili vsi zbrani je tovarš Koželj razvил prapor predvojaškega odreda »Vinko Zevnik«. Za tem je bila svečanost pri spomeniku, na katerem je vklesanih 89 imen padlih borcev in talcev. Spomenik je odprt bil in izročil v varstvo krajevnemu ljudskemu odboru v Zabnici sekretar občinskega komiteja ZK Kranj Martin Košir. Domačini in gostje so oklicno spomenika obložili s cvetjem. Na proslavah so v teh dneh sodelovali tudi — mešani pevski zbor »France Prešeren«, godba na pihala DPD »Svoboda« Kranj in dramska sekcija DPD »Svoboda« Kranj, popoldne pa je nastopal tudi TVD »Partizan« iz Stražišča.

ZADRUGA MORA BITI EKONOMSKI CINITELJ NA VASI

V prvi vrsti je treba doseči to, da se začne zadruge pečati predvsem s proizvodnimi kmetijskimi problemi. Doslej so zadruge to plat precej zanemarjale, saj jim je — v kranjskem okraju — jemala 70% vsega delgača trgovina, obrt in podobne dejavnosti. Na Gorenjskem imajo kmetijske za-

druge v svojem sestavu 74 splošnih trgovin, 8 kovačkih delavnic, 6 mesarij, 18 žag — venecian, 4 kolarske in 3 čevljarske ter 8 mizarskih delavnic, 5 gostiln, 2 kleparskih delavnic, 1 čiparskih obrtnih obrat, 3 sirarne, 2 kino podjetji, 4 elektro delavnice, 2 pekarni, 1 milin in mlekarški obrat itd. — Zadruge je treba razbremeniti vsega poštanskega dela in dejavnosti, da bi se lahko čim bolje posvetile proizvodnimi problemom. Zato bi bilo treba vse te obrate, ki nimajo neposredne zveze s proizvodnjo, oddvojiti od zadrug. Toda napačno bi bilo kakorkoli kampanjsko ukrepati v tem pogledu, saj bi lahko z neživljenskim reševanjem povzročili več škode kot koristi. Zato je treba stvari proučiti in glede na objektivne pogoje tudi ukrepati.

POSPEŠITI SISTEM KOOPERACIJE V KMETIJSTVU

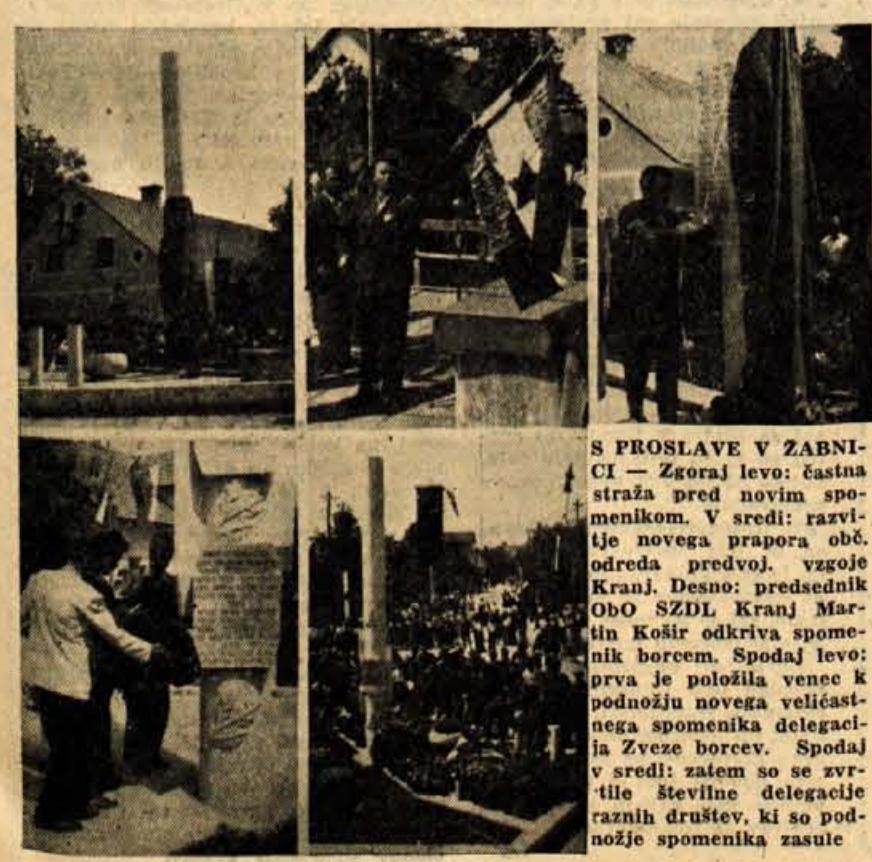
Mimo enostavnih oblik kooperacije v kmetystvu, ki so se oblikovali v zadnjih letih, imamo sedaj pri nas že posamezne primere socialistične kooperacije, ki se kažejo v novonastajajočih obnovitvenih zadrugah za skupne sadovnjake in vinograde. Tudi na Gorenjskem imamo zajetih v te skupnosti za sadovnjake že 55 ha površin, pri črem ribezlu — kulturi, ki jo sedaj na Gorenjskem uvajamo — pa 15 ha. Toda na tem področju so še velike možnosti za razvoj socialistične kooperacije. Kazalo bi, denimo, razvijati kooperacije tudi pri travnikih in pašnikih itd. — Zategadelj nas čaka glede tega še precej dela.

TUDI V KMETIJSTVU OBSTAJA PROBLEM KADROV

V zvezi s tako orientacijo in možnostmi, ki jih nudi kmetystvo in ki jih moramo začeti izvajati, pa so velika ovira kadri. S stanjem, kakršno je trenutno na Gorenjskem v kmetyjskih zadrugah, ne moremo biti zadovoljni. Več kot polovica zadrug sploh nima upravnika in še tiste zadruge, ki jih imajo, imajo ljudi, ki so le trgovski sposobni. Načerkat tudi visokokvalificirani kmetijski kader (agronomi, tehniki) niso sposobni dati kmetystvu tisto, kar bi moral, saj so se dostikrat šolali v pogojih, ko niso mogli dobiti nobenih praktičnih izkušenj tako glede mehanizacije moderne kmetijske proizvodnje, kakor tudi ne o ekonomskih problemih modernega socialističnega kmetijskega obrata. Zato je potreben — če hočemo doseči kakovosten napredek v kmetyjski proizvodnji — subjektivni družbeni činitelji, se pravi, pri nadaljnjem razvoju kmetystva in socialističnih odnosov na vasi so potrebni ljudje, ki iskreno želijo doseči napredek v socialistični vasi.

Ce hočemo torej doseči napredek v kmetystvu, moramo imeti pred očmi predvsem tri činitelje: kmetyjske zadruge morajo postati ekonomski činitelji na vasi, postati morajo proizvodne celice; hkrati s tem pa je treba stremeti za poljedelsko orientacijo v kmetyjskih zadrugah; če bomo hoteli to doseči pa je treba vzpodbuditi napredne elemente na vasi, ki naj tvořijo tisto socialistično jedro v kmetyjskih zadrugah, ki bo omogočalo tudi kmetom boljše delovne pogoje in hkrati tudi boljše življenje.

I. A.

S PROSLAVE V ZABNICI — Zgoraj levo: častna straža pred novim spomenikom. V sredini: razvijanje novega praporja obč. odreda predvoj. Vzgoje Kranj. Desno: predsednik ObO SZDL Kranj Martin Košir odpira spomenik borcem. Spodaj levo: prva je položila venec k podnožju novega veličastnega spomenika delegaciji Zveze borcev. Spodaj v sredini: zatem so se zvrstile številne delegacije raznih društev, ki so podnožje spomenika zasule.

naš razgovor

»Še to jesen bomo ustanovili izobraževalni center«

Tovariš Polde Napokoj je v kranjski tovarni »Iskra« referent za vzgojo kadrov in obenem tudi trener. Zanimalo nas je, kakšne načrte imajo v podjetju glede izobraževanja delavcev, zato smo se z njim domenili za razgovor.

»Zamisel o ustanovitvi izobraževalnega centra v naši tovarni je star že dve leti, uresničili pa je nismo predvsem zaradi pomanjkanja prostorov. Letos smo se že načelo resno oprijeli. Center za izobraževanje nameravamo ustanoviti jeseni v prostorih Industrijske kovinarske šole,« je pripovedoval tovarš Napokoj.

»Boste imeli v izobraževalnem centru samo teoretični pouk, ali boste delavce tam tudi praktično poučevali?«

»V centru jih bomo skušali nuditi čimveč praktične izobrazbe, da bomo razbremenili ljudi v proizvodnji. Seveda pa bo ta način poučevanja otežkočen, ker še ne bomo mogli prenesti vseh vrst strojev.«

»Ali boste v izobraževalnem centru priučevali samo na novo sprejetje delavcev?«

»Vsekakor najprej te, ker so najbolj potrebeni osnovna znanja o tovarni, načinu proizvodnje in podobno. S tem bomo precej skrajšali dobo priučevanja. Kasneje bomo priučevali predavanja tudi za kvalificirane delavce, da jih bomo seznanili s pomenom in nalogami družbenega in delavskega upravljanja, z gospodarjenjem tovarne itd.«

»Ali že imate učeni načrt?«

»Se ne. Sestavil ga bo vodja izobraževalnega centra ob pomoči mojstrov.«

»Kakšne so še naloge centra za izobraževanje?«

»Predvsem bo moral zasledovati proizvodni proces, ugotavljati napake in dajati predloga za najrazličnejše izboljšave. Vsakega delavca, ki bo prišel v tovarno, bomo v izobraževalnem centru lepo sprejeli, ga poučili o vsem kar bo potreboval na svojem delovnem mestu in poskrbeli, da bodo njeni prvi vtiči v podjetju kar najboljši.«

Nazadnje je tovarš Napokoj pripomnil, da bo v podjetju še nadalje vzdrževali redne stike z republiškim Zavodom za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu, ker jih bo le-ta nedvomno posredoval še vrsto izkušenj.

TE DNI PO SVETU

△ Kakor poroča radijska postaja Moskva, je na proslavi 250-letnice mesta Leningrada govoril prvi sekretar Komunistične partije Sovjetske zveze Hruščov, ki se je udeležil proslave skupaj z drugimi najvišjimi državnimi in partijskimi voditelji. Hruščov je med drugim dejal, da je imela protipartijska skupina Molotov - Kaganovič - Malenkov zahrbne načrte. Hotela je prevzeti v svoje roke vodilne postojanke v vladni in Partiji, da bi spremeniла politično smer partije. Ti ljudje so se odkrito borili proti takim stvarjem, kot je na primer razširitev pravic zveznih republik v graditvi gospodarstva in kulture. Bili so proti reorganizaciji upravljanja industrije in gradbeništva, proti razvoju gibanja med kolhogniki, delavci sovhozov in vsemi delovnimi ljudmi v kmetijstvu, katerega namen je bil, da bi v nekaj letih dohiteli Združene države Amerike v proizvodnji mleka, masla in mesa. Vsi ti in drugi važni ukrepi partije za zboljšanje gomnega položaja sovjetskih ljudi so naleteli na odprt odpor teh ljudi, ki so se odtrgali od življenja v državi in od ljudstva. Hruščov je nadalje povedal, da je ta protipartijska skupina, zlasti Molotov, z vsemi mogočimi sredstvi preprečevala izvajanja ukrepov za popuščanje mednarodne napetosti in utrditev miru na svetu. Hruščov je poudaril, da bosta sovjetska vlada in sovjetska partija neumorno izvajali leninsko politiko miroljubne koeksistence med državami z različnimi družbenimi sistemimi. »S še večjo odločnostjo si bomo prizadevali doseči zmanjšanje napetosti v odnosnjih med državami, da vzpostavimo med njimi zaupanje, razširimo trgovinske in kulturne stike in da odstranimo vse ovire, ki preprečujejo narodom, da bi živel v miru in prijetljivstu.« je dejal Hruščov.

△ Ameriški delegat v podoborju Združenih narodov za razročitev Stassen je izjavil, da Združene države Amerike niso pripravljene privoliti v popolno prepoved uporabe atomskega orožja. Diplomatični poznavalci v Londonu menijo, da pomeni to pravzaprav zavrnitev sovjetskega predloga, naj bi se velesile ZDA, SZ in Velika Britanija spoznamo odrekli uporabi atomskega orožja.

△ Arabski kralj Ibn Saud je po razgovorih z vrhovnim poveljnikom egiptovske vojske generalom Amerjem izjavil, da bo podprt egiptovske politike »pozitivne neutralnosti«.

△ V Parizu so se cene zelenjavi in sadju v enem samem tednu dvignile za 100 odstotkov, v primeri z lanskim letom pa za 400 odstotkov. Sindikati so zahtevali od francoske vlade, naj dvigne vsem delavcem in uslužencem v Franciji plače za 5%. Vlada je zavrnila vsakršno zvišanje plač.

△ Zaradi hude vročine narašča v Parizu število smrtnih primerov, ki jih je povzročila sončarica. V nekaterih predmestjih Pariza delijo gasilci po 20 litrov vode na gospodinjstvo dnevno, ker vodovodi ne delujejo več.

△ Na ameriški Praznik neodvisnosti 4. julija je izgubilo življenje 402 ljudi. Prometne nesreče so terjale 221 žrtev, utopilo se jih je 131, pri raznih drugih nesrečah pa se je ubilo 51 ljudi.

IZDAJA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNİK / UREJNA UREDNIŠKA ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 475, 307 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOČI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJNU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJIKIH IN PETKIH / LETNA NAROCNINA 600 DINARJEV, MESEČNA 50 DINARJEV

Napovedujejo močno neurje v času do 10. julija. Tudi sredi julija nevihtno vreme. V ostalem bo prevladovalo lepo poletno vreme s silno vročino nekaj dni pred neurjem, oziroma pred nevihtami.

25.

P
O
N
E
D
E
L
J
E
K

ČAS GA JE PREHITEL

Mladi učitelj Močnik je po osvoboditvi nastopil službo v domači vasi. Ni se mu godilo slabo, saj je imel vso oskrbo pri starših zastonj. Teden se je začel družiti z izprijenim sosedovim Mihom, ki se je med vojno in še po njej ukvarjal s prekupevanjem. Učitelj se je v času prijateljstva z njim pri svojem dekletu večkrat postavil z marmaterjem izrednim darilom, ki ga je Mih pripravil od svojega kakuge ameriškega izseljenca. Zdaj ji je prinesel nylon nogavice, zdaj pisano ruto iz prave svile, zdaj zopet kaj drugega, česar pri nas takrat še niso prodajali. Mihu je posebno dobro cvetel le nekaj časa, potem so ga vtaknili za zapah.

Učitelj Močnik se je v njegovi družbi močno spremenil. Nobenega domačega izdelka ni več cenil, le še o inozemskih dobrinah je govoril. Nazadnje ga je zapustila še dekle, ker ji po Mihovi aretaciji ni več prinašal tako dragocenih darov. Obsojeni sosed je imel v učitelju Močniku vnetega zagovornika. Zaradi tega se je Močnik najprej sprl z upraviteljem, nato pa še z ostalimi kolegi na Šoli, ker niso osvojili njegovega mišljenja o Mihu. Cetudi se je zavedal, da nima popolnoma prav, Močnik ni moral prenesti »ponižanje«, da bi priznal svojo zmoto. Postajal je vedno bolj nekritičen in vaščani ga zaradi nekaterih neodgovornih izjav niso imeli več rádi. Na vseh sestankih je hotel, da sprejemajo le njegove predloge. Odnosi med njim in prebivalstvom so se iz dneva v dan slabšali.

To je bil tudi vzrok, da se je Močnik jeseni znašel na drugi Šoli. Dve leti je kar Šlo. Potem je prevzel upraviteljsko mesto. Kot vodja Šole ni bil priljubljen. Spet sta nastala dva tabora, na eni strani on, na drugi pa podrejeni učitelji.

Potem so izvolili šolski odbor tudi na njegovi Šoli. Prvo leto mu je predsedoval sam. Kaj poseb-

nega v tistem obdobju niso napravili. Člani so vso iniciativo za sklicevanje sestankov in določanje dnevnega reda prepustili njemu, ker si takrat še nihče ni upal spuščati na vzgojno področje. Ščasoma pa so tudi drugi ljudje spoznali delo v Šoli in naloge vzgojiteljev. Naslednje leto so izvolili tudi predsednika iz svojih vrst.

Novi predsednik pa Močniku ni bil po volji. Cutil se je ogroženega, čeprav ni imel vzroka za to. Odtitej je bil vedno v opoziciji, misleč, da bo le na ta način ohrenil svoj položaj.

Kolegi so mu sicer svetovali, naj dela drugače, pa jih ni poslušal, ker so bili podrejeni. Tudi tedaj, ko je šolski odbor sklepal o ustanovitvi mlečne kuhinje, je Močnik nasprotoval, češ, da zanjo nimajo prostora. Dela pionirjev v krožkih šolskega pionirskega odreda prav tako ni upošteval, čeprav se je sam lahko prepričal, da so se tam otroci mnogo naučili. Ko so mu to očitali na sestanku šolskega odbora, je tramsto dokazoval, da more mladino dobro vzgajati le Šola.

In tako se je tudi v novem šolskem okolišu one-mogočil. Medtem si je ustvaril družino in postavil hišo. Kljub temu so morali na odgovornem forumu misliti na premestitev. Tedaj šele se je zavedel, kaj tako nesoglasje med njim in prebivalstvom, oziroma učiteljstvom lahko pomeni. Izbruhnil je na dan z nestrpnimi očitki, češ da je ravno pravsti delavec tisti, ki mora zaradi ljudskih muh pobrati culo in oditi drugam. Toda v kraju nadalje ostati ni mogel, saj so vse vedeli, da se odnosi med Šolo in vaščani ne dajo izboljšati, dokler ne bo prisel na upraviteljsko mesto nekdo drugi, ki bo drugače razumeval vlogo družbenega upravljanja v šolstvu. Dobro, da je učitelj Močnik le izjema med svojimi kolegi.

—ey

LUDJE IN DOGODKI

Spremembe velikega pomena v ZSSR

Nesloga v vodstvu Sovjetske zveze in konservativem posameznih voditeljev v Moskvi že daje časa niso bili neznana stvar. Težje pa je bilo uganiti, ali bodo zdrave socialistične sile dovolj močne, da bi bile kas ostankom Stalinove politične dediščine. Toda njihovo stališče je bilo dejansko daleč od marksizma, daleč od tistega, kar je resnično živega in ne-premagljivega v marksistični znanosti se pravi, v živiljenjski uporabi marksistične misli v stvarnosti. Zato pravi o njih sporočilo plenuma CK KP SZ, da so »tako v vprašanjih notranje, kakor tudi zunanje politike sekta in dogmatični ter pristopajo dogmatsko in neživiljenjsko k marksizmu - leninizmu.« Zato so tudi ljudje morali nujno, po sami logiki razvoja dogodkov in graditve socializma podleči. Zgodovinski tok jih je porinil vstran, ker so zavrali njegov napredek.

Malenkov, Kaganovič, Molotov in Šapiro so bili izključeni iz CK in odstranjeni s položajev v njem. Njihov odpor proti politiki miroljubnega sožitja, proti skepu XX. konгрesa, proti novi liniji v kmetijstvu, proti sodelovanju z drugimi demokratičnimi enakopravnimi temelji, proti boju zoper birokratizem in pretirani centralizem — vse to je počasi doseglo zvrhano mero, ki je moralova povleči tako boleč, vendar za ozdravljenje edino rešilen rez. Prav ta nujna operacija, ki je odstranila gnili čir na telesu

sovjetskega naroda, je dokaz zdrave živiljenjske sposobnosti socialističnih sil v ZSSR, njihove zrelosti in zavesti.

Izredni plenum CK KP ZSSR, ki je zasedal od 22. do 29. junija, je svoj sklep pogumno objavil svetovni javnosti. Odmevnan so seveda najrazličnejši: od tistih, ki so spoznali pravo vsebino in pomen izrečene odločitve, pa do onih, ki si svojim željam prikrojujejo sprememb v ZSSR in jih tolmačijo tako, kot je to njih najbolj všeč. Zlasti ne manjka komentarjev o »slabosti Sovjetske zveze in njenega vodstva«. Ni treba posebej razlagati, kakšne teorije se lahko izčimijo iz takšnega pojmovanja in razlage sklepov plenuma CK KP ZSSR. Razsodnemu opazovalcu pa mora biti takoj jasno, da bo novo vodstvo, očiščeno frakcionalne in razdalne dejavnosti omenjene skupine, lahko veliko enotnejše in kreplječe kot pa je bilo še pred nekaj meseci. Računi so slabosti so tokrat računi brez krčmarja.

Pri nas zato ne gledamo na sprememb v vodstvu sovjetske partije niti škodljivo niti senzacionalistično, ampak jih presojamo v pravi luči stvarnosti in v njihovem globljem, dejanskem pomenu. Osnovni vtip, ki si ga lahko ustvarimo ob sedanjih novicah pa je ta, da bodo te spremembu nujno morale utrditi pozitiven razvoj na vseh področjih družbenega in gospodarskega živiljenja in ustvarjanja v ZSSR. Odstranitev ele-

mentov, ki so skušali nadaljevati s tradicijo stalinistične vladavine, je utrla pot za še močnejše in zavestnejše delovanje socialističnih sil in za popolno odpravo vseh negativnih ostankov Stalinove dediščine. Porok za to je dejstvo, da so iz vrst najvišjega partijskega vodstva v Sovjetski zvezzi odstranili prav tiste ljudi, ki so bili najtejšje povezani s Stalinovo politiko in so tudi zdaj poosebljali njene negativne ostanke. Ni odveč omeniti tudi to, da je bila skupina Malenkov, Kaganovič in Molotov osamljena, saj je sklep o njihovi izključitvi iz CK odobril celotni plenum soglasno.

Kakšne bodo posledice teh sprememb je v podrobnostih danes le še težko predvideti. Ni pa dvoma, da bo recimo, odstranitev protipartijske skupine, ki se je zavzemala za Stalinov koncept nadaljevanja »hladne vojne« in zaostrovjanje mednarodnih odnosov, dala posebno veljavo in tehnost nadaljnjin sovjetskim zavzemanjem za politiko mirnega sožitja.

Vse to so stvari, ki obetajo Sovjetski zvezzi večjo notranjo trdnost, ki odpirajo široke perspektive razvoja in tako ustvarjajo večji ugled v vsem svetu. To pa bo po drugi strani spet vplivalo na nadaljnji razvoj socialistične misli v svetu nasploh, znatno pa bo prispevalo tudi k obranitvi miru in k iskrenejšemu sodelovanju med vsemi delzeli sveta.

MARTIN TOMAZIĆ

naša kronika

VIDA TOMŠIČEVA MED KRAJNSKIMI MLADINCAMI

Okrajni komite LMS Kranj je v petek povabil na razgovor s članji debatnega kluba mladih tovarišča Vido Tomšičeve. Mladincem je tov. Tomšičeva pojasnila vrsto vprašanj o aktualnih političnih dogodkih. Poudarila je, da bi bilo potrebno ustanoviti podobne klube po vseh občinah.

NA LETOŠNJEM GORENJSKEM SEJMU — 162 RAZSTAVLJALCEV

Na letosnjem VII. Gorenjskem sejmu, ki se bo pričel 19. julija, bo razstavljal 162 razstavljalcev. Od tega je 52 industrijskih podjetij, 10 trgovskih in veletrgovskih ter 35 obrtnih socialističnih podjetij ter 65 zasebnih obrtnikov. Zanimanje razstavljalcev za letosnjem Gorenjskem sejmu je večje kot lani. To kaže tudi zasedenost razstavnega prostora, ki je letos tako v razstavnični stavbi, kot na zunanjem razstavnem prostoru, večja od lanske.

Prirediteli sejma zatrjujejo, da bo na letosnjem VII. Gorenjskem sejmu precej zanimivih izdelkov, kar nam jamči tudi dejstvo, da so se prijavila številna podjetja iz ostalih krajev Slovenije in tudi drugih republik.

I. A.

DAN BORCA V BOHINJU

Dan borca so v Bohinju počastili s slavnostno akademijo na večer pred praznikom. Ob tej priložnosti so razvili prapor ZB NOV. Po akademiji je domača »Sloboda« uprizorila igro »Kobi padli oživeli«.

Na praznik se je mnogo borcev zbralo v Soteski, kjer so odkrili spomenik talcem. Spomenik so odkrili istega dne tudi v Bitnjah, kjer so leta 1943 Nemci ustrelili devet talcev.

R.

DAN BORCA NA KOKRICI IN V PREDOSLJAH

Na Kokrici so imeli na Dan borca dopoldne proslavo pred zadružnim domom, ki so se je v velikem številu udeležili upokojenci in vaščani Kokrič, zastopniki masovnih organizacij in skupin. V Predosljah pa so prav tako ob številni udeležbi počastili Dan borca pred spomenikom žrtv NOB. Pri organizaciji oba proslav je sodelovalo Društvo upokojencev iz Predoslja.

D.

TUDI LETOS BLEJSKA NOČ

Tudi letos bo na Bledu v počastitev občinskega praznika 17. julija vrsta prireditve. V nedeljo, 14. julija bodo gostje načrte hitrostne moto-dirke, v torek bo nastopila v Kazini blejska folklorna skupina in pevci. Na sam praznik, 17. julija, bo dopoldne slavnostna seja Občinskega ljudskega odbora Bledu, popoldne pa bo Zveza borcev občine Bledu razvila svoj prapor, za tem bo slavnostno zborovanje in komemoracija na grobovih padlih borcev. Zvečer ob 20.30 urah pa bo pramenadni koncert v Zdraviliškem parku. Naslednji dan bo nastopila v Kazini baletna skupina iz Ljubljane oziroma Slovenski orkester. V nedeljo, 21. julija bo na Blejskem jezeru mednarodna regata. Ta dan bodo tekmovali tudi strelec za zlato spominsko značko v počastitev Dneva vstave. Kegljali se bodo srečali v prijateljskem troboju, popoldne bo razvila svoj prapor tudi Zveza borcev Zasip, zvečer ob 21. urah pa bo tradicionalna blejska noč. V ponedeljek bo v Grajskem kopališču waterpolo tekma, smučarski skoki v Blejsko jezero in plavalna štafeta na progri Grajsko kopališče-Zdraviliški dom-Kazina-Toplice. V soboto pa bo koncert orkestra iz Maribora s solisti in v nedeljo prav tako že tradicionalna kmečka očet v revijo narodnih nošč.

SEMINAR ZA MLADINSKE VODITELJE V MRTULKU

Gozd Mršlak, 6. julija. V ponedeljek se je tu začel seminar za predsednike in sekretarje mladinskih delavskih osnovnih organizacij z vse Gorenjske. Seminar je priredil Okrajni komite LMS Kranj. Mladinci so v tem tednu poslušali že vrsto predavanj, na katerih se postopoma seznamajo z zgodovino delavskega gibanja v svetu, z delavskim upravljanjem, organizacijo dela in komercialno politiko podjetij, z odnosom med podjetji in komuno, z vlogo mladine v današnjem družbi itd. V petek je prišel predsednik Okrajnega odbora SZDL Kranj Franc Popit. Udeležence seminarja je obiskal tudi predsednik delavskoga sveta Zelezarje Jesenice. O zsbavnem živiljenju mladine bo udeležencem seminarja danes predaval predsednik Zveze Svobod okraja Kranj, Dušan Bavdek. Seminar bo zaključen 10. julija, takoj nato pa se bo začel naslednji, na katerega je vabljeno 70 mladih članov delavskih svetov.

gorenjski obveščevalci

MALI OGLASI

Voziček vzet 1. julija iz veže Prešernovega hrama (pri Šifraru) prosim vrniti proti nagradi. Naslov v oglašnem oddelku.

V službe sprejmemo takoj moške: za brzjavno dostavo z motor. kolesom pri pošti Kranj 1, za dostavno službo pri pošti Predvor in za manipulativno službo z najmanj 4 razredi gimnazije pri pošti Kranj. Plača po tarifnem pravilniku.

Vse informacije daje uprava Okrajne pošte Kranj.

29. junija sem izgubila zastavno uro od Bobovka do Kocince. Vrniti proti nagradi Dolence Olgji, Opekarica Bobovk.

Popravila in nova vodovodna inštalaterska dela vam po najnovnejših načrtih solidno, hitro in pomeni napravi univerzalni inštalater Jože Bratuša, Klanc 1.

Dentist Holchaker, Kranj od 13. julija do 3. avgusta ne sprejema strank.

Prodam tovorni avto Ford A tipa 1.5 tone. — Hotemože 45 Predvor.

Kožo mlekarico prodam. — Zerjavk 8, Kranj.

Otroško posteljico in globok voziček prodam. Naslov v oglašnem oddelku.

Kupim lovsko puško. Naslov v oglašnem oddelku.

Kuhinjsko pomočnico, zdrav in močno sprejme »Slaščilarna-Kavarna«, Kranj.

Preklicujem neresnične besede, katere sem govorila o Gorjanu Jožefu in jo žalila na Možorjevem klancu v Kranju. Zahvaljujem se ji, da je odstopila od tožbe. — Ulan Ančka, Kranj.

Najdena je denarnica z dokumenti od Predosej do Kranja. Dobi se v Predosljah 27.

Prodam mlatilnico s tresili in na motorni pogon in 5 komadov kompletnih zasteklenih oken s 70×95 cm svetlobe. Naslov v oglašnem oddelku.

Izurjava pobiralka zank dobi službo s 1. septembrom, morebiti tudi stanovanje. Naslov v oglašnem oddelku.

Prodam nov posnemalnik avstrijske znamke »Diabolo«. — Naslov v oglašnem oddelku.

KINO

»STORŽIČ«, Kranj — 8. julija amer. film »SODNIK TIM-BERLEN«, ob 17.30 in 20. uri; 9. in 10. julija ameriški film »VZHODNA ZAHODNA STRAN« ob 17.30 in 20. uri.

LETNI »PARTIZAN« — 8. in 9. julija prem. amer. barvnega filma »POLETNO POTE-PANJE« ob 20.30 uri.

»RADIO«, JESENICE — 8. in 9. julija amer. barvni film »ZVEZDA INDIJE« ob 18. in 20. uri; 10. in 11. julija prem. franc. barv. filma »KADET RUSSEL« ob 18. in 20. uri.

»PLAVŽ«, JESENICE — 9. julija amer. barv. film »POT V HOLIVOD« ob 18. in 20. uri; 11. julija amer. barvni film »ZVEZDA INDIJE« ob 18. in 20. ur.

KOROSKA BELA — 8. julija amer. barv. film »POT V HOLIVOD« ob 19. uri.

ZIROVNICA — 10. julija amer. barv. film »POT V HOLIVOD« ob 20.30 uri.

DOVJE MOJSTRANA — 10. julija amer. barv. film »ZVEZDA INDIJE« ob 20. ur.

TRZNI PREGLED

V KRAJU

V petek dopoldne je bil živilski trg zaradi vročine zgodaj prazen. Naprodaj je bilo precej novega krompirja po 25, 30 in 35 dinarjev kg. Lanski krompir je bil po 14 din kg. Lisičke so

bile tokrat cenejše kot običajno. Prodajali so jih po 20 din liter. Zabeležili smo še naslednje cene: solata 25 din kg, zavitek korenja 5 din, čebula 50 din kg, jajca 16 din kom., surovo maslo 120 in 125 din četrtniki zavitek, fižol 60 din liter, pehtrac 10 din šopek in peteršilj 5 din zavitek.

UKRADENI PLUG

F. D. je kmet v Zg. Brnikih. Bil je že leta 1954 kaznovan na soboto naslednje cene: fižol, 6 mesecov zapora zaradi raznih stroški 100 din, nizek fižol 80 din, tatvin lesa. V jeseni leta 1951

kazenskem postopku je poskušal kazniva dejanja zanikati, vendar je sodišče verjelo oskodovani in ga je obsodilo na 5 mesecov zapora, upoštevajoč njegovo predkazovanost, precejšnjo drznost in nagnjenost k takim dejanjem.

NA JESENICAH

Na jeseniškem trgu so bile v Bil je že leta 1954 kaznovan na soboto naslednje cene: fižol, 6 mesecov zapora zaradi raznih stroški 100 din, nizek fižol 80 din, tatvin lesa. V jeseni leta 1951

GORENJCI!

Obišcite letošnji

VII. GORENJSKI SEJEM ki bo v Kranju od 19.-29. julija

**Vredno bo, ogledati si ga
za vsakogar bo brez dvoma
nekaj zanimivega**

**Na razstavišču je tudi
stalni zabavni prostor**

25 % popust na železnici

SS S SODIŠČA
PREKUPČEVALEC ŽIVINE

Od časa do časa se pojavijo posamezniki, ki se poklicno ukvarjajo s preprodajo živine. Tako je pred kratkim stal zrađi takega nedovoljenega trgovanja pred sodiščem A. K. iz Čirč. V preteklih dveh letih je preprodal za svoj lastni račun najmanj 5 konj in 4 krave ter je imel seveda pri tem lep zaslužek. Ob upoštevanju predkazovanosti je bil obsojen na 14 dni zapora. Upati je, da mu bo kazen v zadostno opozorilo, da se v bodoče ne bo ukvarjal s prekupčevanjem živine.

**V TUJE DENARNICE
NI DOBRO SEGATI**

F. G. iz Vadič pri Brezjah se je dne 24. 3. t. l. mudil pri svoji znanki na Posavcu. Tam so govorili do končani zavabi je F. G. skupaj še z nekim drugim ostal v hiši. Ko sta ponosi spala, je F. G. temu drugemu iz zadnjega hlačnega žepa vzel denarnico, v kateri je ta imel 48.000 din, vendar mu F. G. ni povral vsega, ampak mu je vzel le 6000 din. Ta denar je naslednje dni zapravil, v glavnem za pijačo. Zaradi tatvine je bil obsojen na tri mesece zapora.

Primerena kazen ga bo verjetno spremetovala, da bo v bodoče pustil tuje stvari pri meru.

LAŽNO POSOJILO

J. V., po poklicu trgovski poslovnik iz Ljubljane, je že večkrat stal pred sodiščem zaradi raznih goljufij. Predčasno je od neke znanke v Kranju izvabil 6500 din pod lažno pretrevo posojila. Zneska seveda je znaka ni več videla. Na škodo iste osebe pa je tudi približno v istem času vzel zaprestno uro, vredno približno 6000 din. V

zakonskem postopku je poskušal kazniva dejanja zanikati, vendar je sodišče verjelo oskodovani in ga je obsodilo na 5 mesecov zapora, upoštevajoč njegovo predkazovanost, precejšnjo drznost in nagnjenost k takim dejanjem.

BRINOVEC 4:57,8. KONCIJLA 1:22,2

V Splitu so bile te dni izbirne tekme za sestavo državne reprezentance v plavanju, ki se je udeležila vse jugoslovenska plavalna elita. Med »asi« jugoslovenskega plavanja je uspešno startalo tudi nekaj Slovencev. Dejansko je bilo to nekako državno prvenstvo, kjer so prezenetili nekateri mlajši tekmovalci, predvsem Kranjčana Konciljeva v Brinovcu, ki sta s svojima odličnima rezultatoma zrušila kar štiri slovenske rekorde (dva mladinska in dva članska). Že takoj prvi dan je startala Konciljeva, ki je imela edinstvena načrt za člane in mladince, posprotnika v državnih prvakini Krajtmajerjevi. Tokrat se je Konciljeva pošteno oddolžila za poraz na državnem prvenstvu, saj je bila hitrejša za nekaj več kot štiri sekunde, kar pa za tako kratko progno ni malo. Prvo mesto in odličen čas sta ji zagotovila mesto v reprezentanci, ki ga po svojih rezultatih zaslubi. Prvega dne sta startala Žrimšek in Kocmür. Žrimšek je bil na progri 200 m prsto drugi, vendar bo reprezentanco zastopal en sam prsač in zato Žrimšek ne pojde v Anglijo.

ŠTIRJE NOVI SLOVENSKI REKORDI

BRINOVEC 4:57,8. KONCIJLA 1:22,2

V Splitu so bile te dni izbirne tekme za sestavo državne reprezentance v plavanju, ki se je udeležila vse jugoslovenska plavalna elita. Med »asi« jugoslovenskega plavanja je uspešno startalo tudi nekaj Slovencev. Dejansko je bilo to nekako državno prvenstvo, kjer so prezenetili nekateri mlajši tekmovalci, predvsem Kranjčana Konciljeva v Brinovcu, ki sta s svojima odličnima rezultatoma zrušila kar štiri slovenske rekorde (dva mladinska in dva članska). Že takoj prvi dan je startala Konciljeva, ki je imela edinstvena načrt za člane in mladince, posprotnika v državnih prvakini Krajtmajerjevi. Tokrat se je Konciljeva poštено oddolžila za poraz na državnem prvenstvu, saj je bila hitrejša za nekaj več kot štiri sekunde, kar pa za tako kratko progno ni malo. Prvo mesto in odličen čas sta ji zagotovila mesto v reprezentanci, ki ga po svojih rezultatih zaslubi. Prvega dne sta startala Žrimšek in Kocmür. Žrimšek je bil na progri 200 m prsto drugi, vendar bo reprezentanco zastopal en sam prsač in zato Žrimšek ne pojde v Anglijo.

Kocmürjev rezultat 1:02,3 je najboljši letoski slovenski rezultat. Na 200 prsto je startal Žrimšek in to član ZPK Ljubljane Pelc, ki je preplavil to progno v času, ki je boljši od republiškega rekorda, vendar sta njegov čas izmerila le dva časomerilca in tako ne bo priznzan.

Naslednjega dne so Kranjčani največ upali na Brinovca, ki se je moral v svoji disciplini 400 m prsto pomeriti z elito jugoslovenskih crawlalistov. Do 200 m je zanesljivo vodil, se nato ves čas držal vodilne skupine, na cilj pa je prispev četrti, v času 4:57,8, kar je nov slovenski rekord za člane in mladince, posprotnika v državnih prvakini Krajtmajerjevi. Tokrat se je Konciljeva pošteno oddolžila za poraz na državnem prvenstvu, saj je bila hitrejša za nekaj več kot štiri sekunde, kar pa za tako kratko progno ni malo. Prvo mesto in odličen čas sta ji zagotovila mesto v reprezentanci, ki ga po svojih rezultatih zaslubi. Prvega dne sta startala Žrimšek in Kocmür. Žrimšek je bil na progri 200 m prsto drugi, vendar bo reprezentanco zastopal en sam prsač in zato Žrimšek ne pojde v Anglijo.

Reprezentanca še ni dokončno sestavljena, vendar je že znano, da bosta barve Jugoslavije na dvobojih z Angleži od Slovencev branili Konciljeva in Pelc. Ta prvi start kranjčinskih plavalcev je bil presenečenje za še tako velikega optimista. Ce upoštevamo, da so rezultati doseženi kolikor

toliko na začetku sezone, so še toliko bolj pomembni. Ce bodo kranjčani plavalci še tako napredovali, potem z gotovostjo računamo, da bo Kranj članu med vodilnimi mestni jugoslovenskih plavalja. Ne smemo pa pozabiti ob teh uspehih na trenerja PK Triglavu Dušanu Brozoviču, ki zasluži za uspehe svojih učencev enako priznanje kot plavalci sami.

Resultati: 100 m prsto — moški: 8. Kocmür 1:02,3; 400 m prsto: Jeger (Mla) 4:50,7; 4. Brinovc 4:57,8.

200 m prsto: 2. Žrimšek 2:53,8,

100 m prsto: 3. Žrimšek 1:22,1.

Zenske: 100 m prsto 3. Koncilia 1:17,2;

100 m metuljček: 1. Koncilia 1:22,2. M.

OKRAJNO STRELSKO TEKMOVANJE Z ZRAČNO PUŠKO

NA JESENICAH

Jesenice, 7. julija — Na strelišču Matije Verdnika-Tomaža na Jesenicah je bilo danes dopolne okrajno strelske tekmovanje z vojaško puško. Tekmovali so streliči z strelskih družin Zirovnica, Lesce, Predvor, Jesenice, Kranjska gora, Radovljica, Kranj, Skofja Loka, Podbreze, Predoselje, Primskovo, Javornik, Čirče in Tržič. Na hitrem tekmovanju z vojaško puško so dosegli naslednje rezultate: 1. Lado Prejc (Tržič) 10:60; 2. Jože Otrin st. (Javornik) 10:58, 3. Ferdo Peternej (Kranj) 10:58; 4. Majda Kralj (Jesenice) 10:54. Mladinci pa so se plasirali takole: 1. Sergej Cerne (Primskovo) 203, 2. Jože Otrin ml. (Javornik) 190, 3. Janez Verdnik (Jesenice) 165, 4. Dušan Novak (Jesenice) 165 itd.

Nadaljevanje tekmovanja za okrajno strelske prvenstvo bo prihodnjo nedeljo v Tržiču. U.

V DRAGI SO ODPRLI NOVO PLANINSKO POSTOJANKO

Draga, 7. julija — Turistično društvo v Begunjah si je že daje časa prizadevalo, da bi zgradilo v znani dolini Dragi planinsko postojanko. Pred leti je v tem kraju že bilo zavetišče, vendar je bilo kasneje požgano. Danes pa so v Dragi slovensko odprli novo postojanko. Slovensnosti je prisostvoval tudi tajnik turistične zveze Slovenije ing. Weis. Planinska koča je ne dalet od grobov padlih borcev in talcev, tako da bodo lahko gostje in turisti, ki pogosto obiskujejo Dragi, tu našli prijetno zavetišče.

PRVAK BOSNE IN HERCEGOVINE V KRAJU

Plavalni klub Triglav iz Kranja je povabil v goste ekipo Veleža iz Mostarja, ki je te dni na turneji po Sloveniji. Gostje so pravki Bosne in Hercegovine in so našemu občinstvu že pozani z lanskoga dvojboja v Kranju, ki se je končal z znago kranjškim plavalcem. Nedvomno bo ta prireditve v četrtek ob osmisli na Mestnem kopališču zelo zanimiva. M.

KEGLJAJI SO ZAPUSTILI KRAJN

V soboto zjutraj je iz Kranja odpotovala Jugoslovanska državna reprezentanca, ki se bo udeležila svetovnega prvenstva na Dunaju. Kegljači so bili v Kranju pet dni na skupnem treningu. Reprezentanca sestavlja: Pogeljšek, Martelanc, Starc, Likovnik, Steržar, Grom, Smoljanovič, Novakova, Bulečeva, Smračjeva, Erjavčeva, Cadeževa, Pipničeva in Asičeva. V ženski ekipi nastopa tudi svetovna prvakinja Erjavčeva, ki jo čaka na prvenstvu težko delo, če bo hotela ubraniti ta naslov. Reprezentantje, kakor tudi vodstvo so optimistično razpoloženi in po njihovih izjavah lahko pričakujemo ugodnih novic z Dunaja. Upamo in tudi želimo, da bi se to uresničilo. M.

STRELSKO TEKMOVANJE V SKOFJI LOKI

MIMI
MALENŠEK
KONČ

VIGENCI 53

Slovenski igralec Bert Sotler igra glavno vlogo v novem filmu srbskega podjetja UFUS »Rafal v nebo«, ki so ga v teh dneh začeli snemati v Zajači pri Lozniči

Zgodovinski in drugi faberki

z leta in prizadel - li -

Z GORENJSKE

Globočnik je kimal na levo in desno, šobil debele uštice in jo nezaupno ogledoval. »Mm-da,« je rekel, »spočetka se maršikdo zaleti. Ko mu bo zmanjkoval denarja, mu bo tudi sapa pošla.«

»Ne verjamem,« je rekla Ana, ki je čutila potrebo, da bi zagovarjala Dominika. Bila je nejevoljna na Globočnika, v tem trenutku ji ni bilo mar, da potrebuje denar. »Prav delaven je in podjeten tudi.«

»Nerodna zadeva tole,« je rekel Globočnik, »nerodna zadeva. Ni prijetno, če sta dva kovača tako blizu skupaj. Drug drugemu odjedata kupce. Z novim letom boš pač morala najemnika odsloviti.«

»Bratranec mi je.«

»Bratranec, seveda, bratranec in zamera pri žlahti, kajpak,« je momljal Globočnik in spet pil. »Žganje imaš pa dobro,« je rekel, kakor bi hotel pridobiti časa, da bi vso stvar še enkrat premislil.

»Domač sadjevec je. Jeseni smo ga skuhalci.«

»Pravzaprav sta z bratom sklenila pogodbo kar na lastno pest,« je dejal Globočnik, ki je stvar pretehtal in se dobro zavedal, da zlepa ne bo našel nikjer boljše prilike. »Stric ni pristal, kolikor vem.«

»Branil pa tudi ni. Jaz sem potreboval denar in sem odalala. Čemu bi stalo prazno? In če si fant pri tem pomaga, je vsem ustrezeno.«

»Saj, saj. Toda z novim letom pogodba poteče, če prav vem?«

»V januarju bo potekla, ampak jaz ne vem... Ali bi ne bilo grdo, če bi bratranca kar takole pognali?« Ana je tipala v fužinarja, ni si mogla misliti, da bi Dominik moral zapustiti hišo.

»Grdo?« se je začudil fužihar in jo pogledal s svojimi okroglimi očmi. »Vidva z bratom vendar potrebujeta denarja, ne?«

»Seveda.«

»Fant je v šolah, ne?«

»Da. Šole dosti stanejo!«

»Da, dosti.«

Globočnik je povesil glavo, podbradek mu je padel prav na telovnik. Nazadnje se je odločil:

»Stric je vajin varuh, ne? Najbolje bo, če se z njim posmenim zaradi najemščine.«

»Najbolje bo,« je rekla Ana.

Potem se je fužinar začel odpravljati. Z negotovimi, nerodnimi koraki je lezel po stopnicah in se pri tem krčevito držal ograje. Pred hišo je dal Ani roko, še enkrat pogledal po vigencih, tudi hišo je premotril, nato je nekaj zagodnjal o podrtiji in zlezel v koleselj. Ani je odleglo, ko je zavil za vogal.

Ano, ki je bila zadnje čase tako pogumna, je spet napadla malodušnost. Dobro je razumela, zakaj si je Globočnik tako natančno ogledoval hišo in vse okrog nje. V mislih je že sklenil kupčijo. Leto, morebiti dve bo Rudi v vigencu kot najemnik, samo toliko časa, da bo vpeljal trgovino. Potem bodo začeli pritiskati nanjo in na Aleša in ne bodo odnehal, dokler se ne bodo polastili hiše. Dolgori, obresti, Aleševa polovica... Stric Filip bo rekel: »Če ti ne ugaja doma, greš lahko v samostan.« Zasovražila je samostan, ki se ga je še nedavno z veseljem spominjala. Ni marala hirati za hladnimi zdovi, posebno zdaj ne, ko je neprestano mislila na Dominika. O, ali nima tudi ona pravico živeti kakor drugi ljudje? Ali ne sme upati na košček sreče? Mar naj njeno življenje izzveni v prazno, kakor zvok počenega lonca? Vse v njej se je krčevito upiralo tej misli, toda čutila se je brez moči, ni vedela, kako naj kljubuje. Ko bi se vsaj Dominik vrnil, da bi mu povedala!

Zmračilo se je in v vigencu so ustavili delo.

Prazgodovina Naklo je bila še v začetku tega stoletja živa med starejšimi ljudmi. Po njihovem pripovedovanju je nakelske njeve in travnike zalivalo nekoč jezero, katerega jugovzhodni breg je bil v Ločinah, vzvišenem bregu, ki loči Nakelsko poleje od Strževskega. To oviro so baje Rimljani prekopali in jezero je po sedanjem ozki in skalnat dolinici Temnik odteklo v Savo. Podoba nakelske kotline z odspodaj navzgor izpranim obrežjem, prodnate naplavine in proti Podbrezju povezan svet, ki priča, da je Tržička Bistrica od Spodnjih Dupelj dalje tekla med Nacovcami in Strahinjem v jezero, najbolj pa strugi podobna dolinica v Temniku podpirajo to domnevo. Podpirajo jo tudi imena vasi: Okroglo, otok obdan z vodo, Stružev, vas, ki leži v strugi, po kateri je voda

odtekla, Pivka, kraj, kamor so iz višje ležečih krajev gonili napajat živino, in samo Naklo, vas na kalu, t. j. na luži, na jezeru. Naklo so nazivali tudi skale, moleče v jezero. Ostale vasi v Sloveniji (ena celo na Češkem) z imenom Naklo, Kalce ali Na kalu leže večidel na obrežnih krajih manjših jezer ali večjih mlak. Ne nazadnje bi potrevala to domnevo tudi cerkev sv. Nikolaja v Strahinju, ker stoji njegova svetlica večinoma kraj jezera in rek. Ena je vsekakor gotovo: alij je bilo tu nekoč jezero, ali pa je tekla skozi Naklo Tržička Bistrica, ki se je pri Strževem izlivala v Savo.

Rimljani so skoraj gotovo zgradili prvo cesto čez nakelski svet. Od Gameljnov je šla na Kranj in od tod skozi nakelsko kotlino na Ljubljaj in dalje v Virunum na Koroško. Ta cesta je vezala Norik z Emono in po njej z Italijo. Rimljani so važne točke ob cestah utrjevali. Nad Pivko pri Naklem moli kakih 20 m visoko skalovje nad cesto, imenovano Stucelj, na katerem so še pred sto leti bili vidni ostanki zidovja štirioglate, z globokimi rovi obdane stavbe, od katere se vidijo danes le še z zemljo pokriti temelji. Kraj sam nazivajo Gradišče in so Rimljani na njem najbrž zgradili utrdbo, ki je varovala cesto pod njo. Srednjeveškega gradu tu ni bilo.

HISA V HIŠI

Motiv na sliki je iz Škofje Loke: nad staro kmečko hišo so nadzidali novo streho, zdaj pa menita — tako pravijo ljudje — star lastnik hiše, ki še živi v njej, ne dovoli podreti prejšnje slamske strehe. Dve strehi nad eno hišo...

čeprav so po ustrem izročilu stali v bližini Nakla kar trije gradovi. Beli ali Pusti grad je baje stal nad Sentanekom, na vzhodni strani Strahinja ob Udinem borštu, od koder se je grajska gospoda, v čolnih vozilih v Strahinj. Na njivah v Dolci je stal med Strahinjem in državno cesto drugi grad, tretji pa je čepel v Vinicah, na strmem bregu ob Savi. Prvi se je baje pogrenil in naziva ljudstvo goščavo preraščeno jamo Pusti grad, od drugega se nahaja pod zemljo samo še klet, od tretjega pa životari med skalami nekdajnega grajskega obzidja in vrta le stara vinska trta. Tako narod, zgodovina pa o tem ne ve ničesar.

Vas Naklo se v spisih omenja prvič 1241 leta. Leta 1475 so jo izropali Turki, francoska konjenica pa je 1809 tri ure plenila po Naklem. Velika nadloga prebivalstva so bili tudi rokovnjači, ki so imeli v Udinem borštu varno zavetišče.

101.

102.

103.

104.

Tom pa ju je pozorno motril. Ko se je prepričal, da sta zaspala, je pobral nekaj velikih polkrožnih kosov belega tenkega lubja in končno odbral dva, ki sta mu bila po godu. Enega je zvil in spravil v žep sukniča, drugega pa položil v Joejev klobuk in ga nekoliko odmaknil od lastnika. Potem je previdno odšel po prstih med drevesa, dokler ni čutil, da ga ne moreta več slišati in se je spustil v tek, naravnost proti peščeni obali.

Nekaj minut kasneje je bil Tom že v plitvi vodi in bredel po njej proti obali. Preden mu je voda segala do pasu, je prebredel že pol poti. Toda zdaj ga je začel tok spodnašati, nakar se mu je prepustil v upanju, da bo preplaval ostalih sto metrov. Plaval je proti toku, vendar ga je le-ta odnesel dlje, kot je pričekoval. Končno je dosegel obalo, plaval ob njej toliko časa, da je našel plitvino in splezal na breg.

Z njegove obleke je illa voda. Malo pred deseto je prišel iz gozda do planote nasproti mestcu in zagledal spodaj v senci dreves zasidran parnik. Vse je bilo mirno in tiho. Splezal je do vode in po treh ali štirih sunkih dospel v čoln, ki je bil privezan ob parniku. Legel je pod klop, čakal in pridrževal sapo. Nenadoma je zapel zvonec in dal znak za odhod.

Parnik je zastopal in potovanje se je pričelo. Tom je bil vesel svojega uspeha, ker je vedel, da je šel parnik tisti večer na zadnjo vožnjo. Če kake pol ure so se kolesa parnika ustavila in Tom je s čolnem zdrknil v vodo, splaval v temi na breg in pristal kakih petdeset metrov nad mestcem, da bi se izognil morebitnim znamenim ponočnjakom. Tekel je skozi prazne ulice in se znašel ob tetinem zadnjem plotu.